

## РЕЦЕНЗІЯ

на дисертаційну роботу Суліменка Євгена Миколайовича  
**«Оптимізація регіонарних методів знеболення пологів»**,  
поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії  
в галузі знань 22 Охорона здоров'я за спеціальністю 222 Медицина  
(наукова спеціальність «Анестезіологія та інтенсивна терапія»)

### **Актуальність дослідження**

Гострий біль під час пологів в післяпологовому періоді може трансформуватися в хронічний. Тривалий больовий синдром може призвести до розвитку важких психологічних розладів з порушенням зв'язку між матір'ю і новонародженим, а також сприяти післяпологовій депресії матері. Саме тому корекція болю під час пологів має беззаперечне значення для забезпечення фізичного та психологічного комфорту жінки.

На сьогоднішній день для знеболювання пологів найбільш ефективними вважаються нейроаксіальні методи знеболення, а саме епідуральна аналгезія, спінальна анальгезія, комбінована спінально-епідуральна аналгезія та їх модифікації. Але ці методи не позбавлені недоліків. І тому продовження вивчення їх вплив на стан жінки і немовля безперечно має актуальне значення.

### **Ступінь наукової обґрунтованості результатів, сформульованих в роботі, їх наукова новизна**

Дисертаційна робота виконана на належному теоретичному та науковому рівні. В дисертації досліджено, теоретично узагальнено та вирішено наукове завдання щодо оптимізації регіонарних методів знеболення пологів.

Обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендації забезпечено коректним плануванням дослідження, належною статистичною обробкою достатньої кількості спостережень і відповідним аналізом отриманих даних.

Достовірність отриманих результатів ґрунтується на результатах виконаних автором клінічних досліджень, публікаціях статей в наукових фахових виданнях України та періодичних наукових виданнях, проіндексованих у базах даних Web of Science Core Collection та Scopus, апробації отриманих результатів на науково-практичних конференціях та впровадженні результатів роботи у практику Багатопрофільного медичного центру «Лелека».

Проведене дисертантом дослідження надало можливість встановити найбільш оптимальний метод регіонарного знеболення пологів з огляду на

ефективність та якість аналгезії, впливу на пологи, центральну гемодинаміку роділлі, стан плода в пологах і стан новонародженого.

Автором проаналізовані особливості впливу модифікованої регіонарної методики епідуральної аналгезії з проколом твердої мозкової оболонки при знеболенні пологів на центральну гемодинаміку роділлі, визначено час досягнення аналгезії, частоту виникнення монолатеральних блокад та загальну ефективність знеболення пологів. Визначено вплив методики епідуральної аналгезії з проколом твердої мозкової оболонки на вітальні функції плоду та показники кислотно-основного стану дітей при народженні. Вивчено ускладнення та небажані ефекти при використанні різних методів регіонарного знеболення пологів.

Результати дослідження опубліковані в 6 (шістьох) друкованих працях, 2 (дві) з яких – в періодичних наукових виданнях, проіндексованих у базах даних Web of Science Core Collection та Scopus, 4 (чотири) статті – в наукових фахових виданнях, рекомендованих МОН України. Основні положення результатів дослідження результатів дослідження оприлюднені та оговорені на п'ятьох науково-практичних конференціях.

### **Структура і зміст дисертації**

Дисертаційна робота викладена українською мовою на 161 сторінці машинописного друкованого тексту, що складається із анотацій українською та англійською мовами, списку публікацій автора, вступу, огляду літератури, матеріалів та методів дослідження, 3-х розділів з результатами власних досліджень, узагальнення та обговорення отриманих результатів, висновків, практичних рекомендацій, списку використаних джерел та додатками. Робота ілюстрована 23 таблицями, 18 рисунками та супроводжується 6 формулами. Список використаних джерел на 15 сторінках містить 136 джерел, з них 4 кирилицею та 132 латиницею.

У *вступі* представлено актуальність теми дисертації, сформульовано мету, завдання, об'єкт та предмет досліджень, методи дослідження, наукову новизну і практичне значення одержаних результатів, описується особистий внесок здобувача у виконанні дисертаційної роботи, а також апробації результатів наукових досліджень.

В *першому розділі* проаналізовано аналіз світової літератури щодо фізіологічних змін жінки під час вагітності, патофізіології пологового болю та сучасних підходів до знеболення пологів.

В *другому розділі* наведені загальні характеристики пацієнток та груп дослідження, описано проведення анестезіологічного забезпечення в групах дослідження, представлені матеріали і методи дослідження, а саме, методи дослідження системи кровообігу жінок в пологах, методи оцінки

ефективності та якості аналгезії в пологах, перебіг пологів та методу розродження при застосуванні епідуральної аналгезії. Наведені інструментальні та лабораторні методи дослідження плода та новонародженого та статистична обробка та представлення результатів.

*Третій, четвертий і п'ятий розділи* присвячені опису результатів власних досліджень. А саме, в *третьому розділі* описаний вплив класичної епідуральної аналгезії на стан роділлі та новонародженої дитини. В *четвертому розділі* описаний вплив комбінованої спінально-епідуральної аналгезії на стан роділлі та новонародженої дитини. В *п'ятому розділі* описаний вплив епідуральної аналгезії з проколом твердої мозкової оболонки на стан роділлі та новонародженої дитини.

В *шостому розділі* описаний порівняльний аналіз впливу різних варіантів регіонарних методів аналгезії на жінку, плід та пологи. В ньому автор аналізує вплив різних методів регіонарної аналгезії на динаміку, якість та ефективність знеболення в пологах, на параметри гемодинаміки роділлі, на перебіг пологів та метод розродження, на плід та новонародженого та на частоту ускладнень та небажаних ефектів.

В *сьомому розділі* автор проводить аналіз та узагальнення результатів дослідження, де наводить дані про те, що в групі пацієнтів, яким виконувалась епідуральна аналгезія з проколом твердої мозкової оболонки спостерігався найвищий рівень задоволеності жінок знеболенням в порівнянні з епідуральною аналгезією та комбінованою спінально-епідуральною аналгезією. Найбільш суттєві зміни гемодинаміки жінки та найбільш суттєвий вплив на серцевий ритм плоду зафіксовані при виконанні комбінованої спінально-епідуральної аналгезії.

*Висновки* за результатами виконання дисертаційної роботи підкреслюють наукову новизну та практичну цінність проведених досліджень.

*Список використаних джерел* свідчить про те, що під час роботи було проаналізовано сучасні результати наукових досліджень.

Дисертація є завершеною науковою працею, а її оформлення відповідає встановленим вимогам МОН України.

### **Практичне значення наукових результатів**

Дисертантом розроблені та впроваджені рекомендації, які дозволили достовірно знизити загальну частоту ускладнень на 38,2% та на 14,8% підвищити якість знеболення пологів.

### **Зауваження до дисертації**

1. Наукова новизна отриманих результатів дослідження.  
Конкретизувати пункти, які стосуються наукової новизни

отриманих результатів дослідження. А саме, який конкретно має вплив методика епідуральної аналгезії з проколом твердої мозкової оболонки при знеболенні пологів на центральну гемодинаміку роділлі, на вітальні функції плоду і на стан дитини при народженні.

2. Привести до єдиної системи цитування літературних джерел в тексті дисертації.
3. Структурувати практичні рекомендації.
4. Внести зміни в формулювання висновків відповідно завданням дослідження.

Всі наведені недоліки ніяк не впливають на позитивну оцінку дисертації. Вказані зауваження виправлені автором в процесі рецензування.

У порядку дискусії бажано почути відповідь на кілька *питань*:

1. Яким чином проводилась рандомізація? У Вас в роботі сказано, що робота є проспективним відкритим рандомізованим клініко-лабораторним дослідженням.

2. Чому в дослідження включались тільки жінки, які народжували вперше?

3. Чи співпадають результати Ваших досліджень з даними інших дослідників?

4. Якими настановами Ви керувались при виборі фентанілу для проведення нейроаксіальних блокад? Оскільки в інструкції до препарату не прописані рекомендації для інтратекального або епідурального введення.

## **ВИСНОВОК**

Дисертаційна робота Суліменко Євгена Миколайовича, подана на здобуття наукового ступеня доктора філософії в галузі знань 22 Охорона здоров'я за спеціальністю 222 Медицина (наукова спеціальність «Анестезіологія та інтенсивна терапія»), присвячена актуальній проблемі сучасної акушерської анестезіології, є закінченим науковим дослідженням, містить нові положення і нові науково обґрунтовані результати, що, в цілому, розв'язують важливе науково-практичне завдання – покращення якості аналгезії в пологах, зниження частоти ускладнень зі сторони жінки та дитини на підставі удосконалення та впровадження рекомендацій щодо аналгезії в пологах при застосування методики епідуральної аналгезії з проколом твердої мозкової оболонки.

Виходячи з актуальності, об'єму та рівня досліджень, наукової

новизни результатів, теоретичної та практичної цінності отриманих даних, об'єктивності та обґрунтованості висновків, беручи до уваги особистий внесок здобувача, дисертаційна робота Суліменко Євгена Миколайовича «Оптимізація регіонарних методів знеболення пологів», повністю відповідає вимогам пп. 6, 7, 8 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 № 44, та наказу МОН України від 12.01.2017 № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» і може бути представлена до офіційного захисту, а її автор Суліменко Євген Миколайович повністю заслуговує присвоєння наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 222 Медицина (наукова спеціальність «Анестезіологія та інтенсивна терапія»).

Офіційний рецензент:  
доцент кафедри дитячої анестезіології  
та інтенсивної терапії  
НУОЗ України імені П. Л. Шупика,  
кандидат медичних наук доцент



Людмила ТАНЦЮРА

*(Handwritten signature)*